

Σ υ ν ο π τ ι κ ά Π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α

ΑΡΘΡΟ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

131 Η Διαχρονική Πορεία των Βαλβιδοπαθειών

Π. Γκελερής, Χ. Μπουντούλας

ΕΙΔΙΚΟ ΑΡΘΡΟ

138 Ιπποκρατικές Αναφορές στην Καρδιά και στα Αγγεία

Ν.Π. Σταθάκος, Μ. Μπόνου

ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

147 Η Σχετιζόμενη με την Υγεία Ποιότητα Ζωής σε Ασθενείς με Στεφανιαία Νόσο και Καρδιακή Ανεπάρκεια σε ένα Δημόσιο Γενικό Νοσοκομείο

Χ. Σπυράκη, Δ. Καϊτελίδου, Β. Παπακωνσταντίνου, Π. Ποξεράκος, Ν. Μανιαδάκης

155 Έκβαση των Ασθενών με Αιμοδυναμικά Σταθερή Κοιλιακή Ταχυκαρδία με Εμφυτευμένο Καρδιομετατροπέα-Απινιδιστή

Θ.Μ. Κωλέττης, Β.Δ. Κρίκος, Δ. Αποστολίδης, Κ.Κ. Νάκα, Χ.Σ. Κατσούρας, Ε. Σούρα, Α.Κ. Μιχάλης

ΑΡΘΡΑ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗΣ

169 Ο Ρόλος της Οξειδωτικής Καταπόνησης Στην Αθηρωμάτωση

Γ. Βογιατζή, Δ. Τούσουλης, Χ. Στεφανάδης

179 Μελέτη της Αθηρωματικής Πλάκας με το Ενδοστεφανιαίο Υπερηχογράφημα

Η.Α. Σανιδάς, Ε. Βαβουρανάκης, Θ.Γ. Παπαϊωάννου, S. Carlier, G. Syros, G. Dangas, Χ. Στεφανάδης

ΚΑΡΔΙΑΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ

188 Κατάλυση Ακατάπαυστης Κοιλιακής Ταχυκαρδίας με Ανατομικό, Τρισδιάστατο Σύστημα Χαρτογράφησης και Διπλή Διαφραγματοστομία

Α. Κωστοπούλου, Ε.Γ. Λιβάνης, Γ.Ν. Θεοδωράκης

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

190 Παθολογικό Ηλεκτροκαρδιογράφημα σε Νεαρό Πρωταθλητή: Σημείο Αθλητικής Καρδιάς ή Υποκλινικής Καρδιοπάθειας;

Σ. Κούνας, Α. Αναστασάκης, Χ. Στεφανάδης

193 Αρτηρίτις Takayasu σε Γυναίκα με Θωρακικό Άλγος

Α. Χαλαπάς, Α.Π. Καλογερόπουλος, Β.Β. Γεωργοπούλου, Ε.Ρ. Chen, Μ.Β. Γραβάνης, R.P. Martin, Σ. Λεράκης

197 Ηλεκτροκαρδιογραφικά Ευρήματα Οξέος Εμφράγματος του Μυοκαρδίου και Κολποκοιλιακού Αποκλεισμού Κατά τη Διάρκεια Διακολπικής Προσπέλασης για Κατάλυση Κολπικής Μαρμαρυγής

Μ. Εφραιμίδης, Κ. Λέτσας, Σ. Ξυδωνάς, Κ. Κούτρας, Α. Σιδέρης, Φ. Καρδάρας

ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΚΕ

203 Ηχοκαρδιογραφία ... Συνέχεια

Δ.Τ. Κρεμαστινός

ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

205 Απρόσκοπτη Καρδιοαγγειακή Απεικόνιση

Π. Βάρδας

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Π.Ε. ΒΑΡΔΑΣ, MD, PhD

Ηράκλειο, Ελλάδα

Χ.Ι. ΣΤΕΦΑΝΑΔΗΣ, MD

Αθήνα, Ελλάδα

ΒΟΗΘΟΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΩΝ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Κ. ΑΓΓΕΛΗ, MD

Αθήνα, Ελλάδα

Σ. ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΣ, MD

Αθήνα, Ελλάδα

Ε. ΒΑΒΟΥΡΑΝΑΚΗΣ, MD

Αθήνα, Ελλάδα

Χ. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ, MD

Αθήνα, Ελλάδα

Ε. ΜΑΝΙΟΣ, MD

Ηράκλειο, Ελλάδα

Η. ΜΑΥΡΑΚΗΣ, MD

Ηράκλειο, Ελλάδα

Δ. ΤΟΥΣΟΥΛΗΣ, MD

Αθήνα, Ελλάδα

Κ. ΤΣΙΟΥΦΗΣ, MD

Αθήνα, Ελλάδα

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Μ. ΓΚΑΤΖΟΥΛΗΣ, MD

Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο

Ε. ΚΡΑΝΙΑ, PhD

Συνισνάντι, Η.Π.Α.

Α. Σ. ΜΑΝΩΛΗΣ, MD

Αθήνα, Ελλάδα

Δ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ, MD

Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο

Χ. ΜΠΟΥΝΤΟΥΛΑΣ, MD

Αθήνα, Ελλάδα

Π. ΝΙΧΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ, MD

Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο

Γ. ΣΑΡΡΗΣ, MD

Αθήνα, Ελλάδα

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ

Δ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΟΣ, MSc

Αθήνα, Ελλάδα

Γ. ΧΛΟΥΒΕΡΑΚΗΣ, MSc

Ηράκλειο, Ελλάδα

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Δ. ΤΣΕΚΟΥΡΑ, MD

Αθήνα, Ελλάδα

ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

J.P. Bassand
Besançon, France

A. Battler
Petah-Tikva, Israel

D. Benditt
Minneapolis, USA

G. Breithardt
Munster, Germany

M. Brignole
Lavagna, Italy

D. Brutsaert
Antwerp, Belgium

P. Camici
London, UK

S.A. Chen
Taipei, Taiwan

A. Colombo
Milan, Italy

J. Coromilas
New York, USA

F. Cosio
Madrid, Spain

H. Crijns
Maastricht, Netherlands

J.C. Daubert
Rennes, France

H. Drexler
Hannover, Germany

H. Ector
Leuven, Belgium

J. Farré
Madrid, Spain

R. Ferrari
Ferrara, Italy

K. Fox
London, UK

S. Furman
New York, USA

H. Gavras
Boston, USA

B. Grubb
Toledo, USA

R. Hall
London, UK

J. Jalife
Syracuse, USA

L. Kappenberger
Lausanne, Switzerland

R. Kenny
Newcastle-upon-Tyne, UK

P. Kokkinos
Washington, DC, USA

M. Komajda
Paris, France

J. Kostis
New Brunswick, USA

K.-H. Kuck
Hamburg, Germany

C.P. Lau
Hong Kong, China

C. Linde
Stockholm, Sweden

B. Lüderitz
Bonn, Germany

T. Lüscher
Zurich, Switzerland

W. MacKenna
London, UK

A. Oto
Ankara, Turkey

C. Pappone
Milan, Italy

F. Pinto
Lisbon, Portugal

P.A. Poole-Wilson
London, UK

S. Priori
Pavia, Italy

E. Prystowsky
Indianapolis, USA

M. Rosen
New York, USA

L. Rydén
Stockholm, Sweden

S. Saksena
New Jersey, USA

P. Schwartz
Pavia, Italy

U. Sechtem
Stuttgart, Germany

P.A. Serruys
Rotterdam, Netherlands

K. Sipido
Leuven, Belgium

R. Sutton
London, UK

M. Tendera
Katowice, Poland

A. Vahanian
Paris, France

F. Van de Werf
Leuven, Belgium

H. Wellens
Maastricht, Netherlands

V. Zannis
Boston, USA

ΗΗΕ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Σ. Αγορογιάννης
Αθήνα

Δ. Αθανασιάδης
Αθήνα

Γ. Αθανασόπουλος
Αθήνα

Δ. Αλεξόπουλος
Πάτρα

Κ. Αναγνωστόπουλος
Αθήνα

Λ. Ανθόπουλος
Αθήνα

Α. Αντωνίου
Αθήνα

Ι. Βασιλειάδης
Αθήνα

Β. Βασιλικός
Θεσσαλονίκη

Σ. Βιτάκης
Αθήνα

Ε. Βορίδης
Αθήνα

Β. Βούδρης
Αθήνα

Α. Βραχάτης
Αθήνα

Γ. Βυσσούλης
Αθήνα

Ι. Γιαλάφος
Αθήνα

Ι. Γουδέβενος
Ιωάννινα

Π. Δανιάς
Αθήνα

Π. Δηλαβέρης
Αθήνα

Μ. Ελισάφ
Ιωάννινα

Ν. Ζακόπουλος
Αθήνα

Α. Ζαχαρούλης
Αθήνα

Κ. Ηλιάδης
Αθήνα

Ε. Ηλιοδρομίτης
Αθήνα

Β. Θανόπουλος
Αθήνα

Γ. Θεοδωράκης
Αθήνα

Ι. Καλλιμάζαρος
Αθήνα

Γ. Καρατασάκης
Αθήνα

Χ. Καρβούνης
Θεσσαλονίκη

Κ. Καρύδης
Αθήνα

Δ. Κατρίτσης
Αθήνα

Α. Κατσίβας
Αθήνα

Α. Κίτσιου
Αθήνα

Δ. Κόκκινος
Αθήνα

Α. Κοντόπουλος
Θεσσαλονίκη

Γ. Κοχιαδάκης
Ηράκλειο

Δ. Κρεμασινός
Αθήνα

Ζ. Κυριακίδης
Αθήνα

Θ. Κωλέττης
Ιωάννινα

Ι. Λεκάκης
Αθήνα

Γ. Λουριδάς
Θεσσαλονίκη

Α. Γ. Μανώλης
Αθήνα

Α. Ι. Μανώλης
Αθήνα

Α. Μιχαηλίδης
Αθήνα

Λ. Μιχάλης
Ιωάννινα

Σ. Μουλόπουλος
Αθήνα

Ι. Νανάς
Αθήνα

Ι. Οικονομίδης
Αθήνα

Χ. Ολύμπιος
Αθήνα

Γ. Παλατιανός
Αθήνα

Κ. Παπαδόπουλος
Θεσσαλονίκη

Κ. Παπανικολάου
Αθήνα

Ε. Παπαστεριάδης
Αθήνα

Ι. Παρασκευαΐδης
Αθήνα

Φ. Παρθενάκης
Ηράκλειο

Γ. Παρχαρίδης
Θεσσαλονίκη

Σ. Παττακός
Αθήνα

Γ. Παυλίδης
Αθήνα

Α. Πιπιλής
Αθήνα

Χ. Πίτσαβος
Αθήνα

Α. Πίτσης
Θεσσαλονίκη

Α. Πίτσης
Θεσσαλονίκη

Ν. Πρωτονοτάριος
Νάξος

Β. Πυργάκης
Κόρινθος

Σ. Ρόκας
Αθήνα

Γ. Σακαντάμης
Θεσσαλονίκη

Ε. Σημαντηράκης
Ηράκλειο

Δ. Σιδερός
Ιωάννινα

Δ. Σιώνης
Αθήνα

Ε. Σκαλίδης
Ηράκλειο

Π. Σκουφάς
Αθήνα

Ε. Σμπαρούνη
Αθήνα

Σ. Σταματελόπουλος
Αθήνα

Κ. Τεντολούρης
Αθήνα

Π. Τούτουζας
Αθήνα

Α. Τρίκας
Αθήνα

Φ. Τρουποσκιάδης
Λάρισα

Γ. Φιλιππάτος
Αθήνα

Σ. Φούσσας
Αθήνα

Ε. Χατζηνικολάου
Αλεξανδρούπολη

Δ. Χατσέρας
Αλεξανδρούπολη

Δ. Χατσέρας
Αλεξανδρούπολη

ΗΗJC

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος

Δ. ΚΡΕΜΑΣΤΙΝΟΣ

Αντιπρόεδρος

Β. ΠΥΡΓΑΚΗΣ

τ. Πρόεδρος

Χ. ΜΠΟΥΝΤΟΥΛΑΣ

Γραμματέας

Ε. ΤΣΙΑΜΗΣ

Ταμίας

Γ. ΚΑΡΑΤΑΣΑΚΗΣ

Σύμβουλοι

Ι. ΒΛΑΣΕΡΟΣ

Α. ΚΙΤΣΙΟΥ

Γ. ΚΟΧΙΑΔΑΚΗΣ

Γ. ΦΙΛΙΠΠΑΤΟΣ

Εκπρόσωπος

Ειδικευομένων

Ν. ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ

Π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α

ΑΡΘΡΟ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

131 Η Διαχρονική Πορεία των Βαλβιδοπαθειών

Π. Γκελερής, Χ. Μπουντούλας

ΕΙΔΙΚΟ ΑΡΘΡΟ

138 Ιπποκρατικές Αναφορές στην Καρδιά και στα Αγγεία

Ν.Π. Σταθάκος, Μ. Μπόνου

Ιπποκρατικές αναφορές στην ανατομία της καρδιάς, στην πρόγνωση, στη διάγνωση και στη θεραπεία των καρδιακών παθήσεων.

ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

147 Η Σχετιζόμενη με την Υγεία Ποιότητα Ζωής σε Ασθενείς με Στεφανιαία Νόσο και Καρδιακή Ανεπάρκεια σε ένα Δημόσιο Γενικό Νοσοκομείο

Χ. Σπυράκη, Δ. Καϊτελίδου, Β. Παπακωνσταντίνου, Π. Πρεζεράκος, Ν. Μανιαδάκης

Στην παρούσα μελέτη αξιολογούνται ασθενείς με στεφανιαία νόσο και καρδιακή ανεπάρκεια και εκτιμάται ότι η ποιότητα της ζωής τους επιβαρύνεται ενώ βελτιώνεται ελάχιστα με την αντιμετώπισή τους στο νοσοκομείο και τη χορήγηση φαρμακευτικής αγωγής.

155 Έκβαση των Ασθενών με Αιμοδυναμικά Σταθερή Κοιλιακή Ταχυκαρδία με Εμφυτευμένο Καρδιομετατροπέα-Απινιδιστή

Θ.Μ. Κωλέττης, Β.Δ. Κρίκος, Δ. Αποστολίδης, Κ.Κ. Νάκα, Χ.Σ. Κατσούρας, Ε. Σούρλα, Α.Κ. Μιχάλης

Εξετάσαμε 53 ασθενείς με κοιλιακή ταχυαρρυθμία (VT) που αντιμετωπίστηκαν με εμφυτεύσιμο απινιδιστή (ICD) τους οποίους παρακολούθησαμε για μέση περίοδο περίπου 3 ετών. Παρατηρήσαμε υψηλά ποσοστά υποτροπής σε ασθενείς με αιμοδυναμικά σταθερή VT με σημαντικό ποσοστό ασθενών να εμφανίζουν VT συχνότητας μεγαλύτερης της αρχικής VT. Έτσι η θεραπεία με ICD θεωρείται ευεργετική και πρέπει να συνιστάται σε αυτούς τους ασθενείς.

ΑΡΘΡΑ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗΣ

169 Ο Ρόλος της Οξειδωτικής Καταπόνησης Στην Αθηρωμάτωση

Γ. Βογιατζή, Δ. Τούσουλης, Χ. Στεφανιάδης

Ο ρόλος της οξειδωτικής καταπόνησης (stress) στην αθηροσκλήρωση έχει μελετηθεί ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια. Παθολογικές καταστάσεις που δρουν ως παράγοντες κινδύνου για την αθηροσκλήρωση επιδρούν στην οξειδο-αναγωγική ισορροπία και οδηγούν στη δημιουργία ελεύθερων ριζών οι οποίες εμπλέκονται στη διαδικασία της αθηρωμάτωσης. Πολυάριθμες φαρμακολογικές απόπειρες με τη χρήση αντιοξειδωτικών ουσιών έχουν γίνει τελευταία. Ωστόσο, τα αποτελέσματα μεγάλων τυχαιοποιημένων μελετών είναι απογοητευτικά. Στόχος του άρθρου είναι να διευκρινίσει τα παθοφυσιολογικά γεγονότα της διαδικασίας αυτής και να αναλύσει τις θεραπευτικές παρεμβάσεις.

---

179 Μελέτη της Αθηρωματικής Πλάκας με το Ενδοστεφανιαίο Υπερηχογράφημα

Η.Α. Σανιδάς, Ε. Βαβουρανάκης, Θ.Γ. Παπαϊωάννου, S. Carlier, G. Syros, G. Dangas, Χ. Στεφανάδης

Κύριος στόχος του άρθρου είναι η ανασκόπηση των πρόσφατων διεθνών και Ελληνικών μελετών, που αφορούν στην ευάλωτη αθηρωματική πλάκα και στη μελέτη αυτής, μέσω νέων τεχνικών και μεθόδων, οι οποίες έχουν αναπτυχθεί και χρησιμοποιούνται σήμερα, με το ενδοστεφανιαίο υπερηχογράφημα.

ΚΑΡΔΙΑΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ

---

188 Κατάλυση Ακατάπαυσης Κοιλιακής Ταχυκαρδίας με Ανατομικό, Τρισδιάστατο Σύστημα Χαρτογράφησης και Διπλή Διαφραγματοστομία

Α. Κωστοπούλου, Ε.Γ. Λιβάνης, Γ.Ν. Θεοδωράκης

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

---

190 Παθολογικό Ηλεκτροκαρδιογράφημα σε Νεαρό Πρωταθλητή: Σημείο Αθλητικής Καρδιάς ή Υποκλινικής Καρδιοπάθειας;

Σ. Κούνας, Α. Αναστασάκης, Χ. Στεφανάδης

Παρουσιάζουμε την περίπτωση ενός 23χρονου αθλητή με μια ασυνήθιστη ηλεκτροκαρδιογραφική εικόνα, διαπιστωθείσα κατά τη διάρκεια προαγωνιστικού ελέγχου. Συζητούνται περαιτέρω τα διαγνωστικά διλήμματα και οι επιπτώσεις τους στην ιατρική άδεια συμμετοχής σε αγώνες.

193 Αρτηρίτις Takayasu σε Γυναίκα με Θωρακικό Άλγος

Α. Χαλαπάς, Α.Π. Καλογερόπουλος, Β.Β. Γεωργοπούλου, Ε.Ρ. Chen, Μ.Β. Γραβάνης, Ρ.Ρ. Martin, Σ. Λεράκης

Ο πόνος που προέρχεται από την αορτή δεν αποτελεί πάντοτε ένα επείγον περιστατικό ακόμη και αν η παρουσία απεικονιστικών ευρημάτων υποδηλώνουν την οξεία προσβολή της αορτής. Στο παρόν άρθρο περιγράφουμε την περίπτωση νεαρής γυναίκας που υπεβλήθη σε επείγουσα επέμβαση στην αορτή λόγω οξέος θωρακικού άλγους και απεικονιστικά ευρήματα συμβατά με ενδοτοιχωματικό αιμάτωμα στην ανιούσα αορτή. Η ιστοπαθολογική εξέταση ανέδειξε φλεγμονώδη εξεργασία στο αορτικό τοίχωμα λόγω αρτηρίτιδας Takayasu.

197 Ηλεκτροκαρδιογραφικά Ευρήματα Οξέος Εμφράγματος του Μυοκαρδίου και Κολποκοιλιακού Αποκλεισμού Κατά τη Διάρκεια Διακολπικής Προσπέλασης για Κατάλυση Κολπικής Μαρμαρυγής

Μ. Εφραμίδης, Κ. Λέτσας, Σ. Ξυδωνάς, Κ. Κούτρας, Α. Σιδέρης, Φ. Καρδάρας

Το έμφραγμα του μυοκαρδίου και ο υψηλός βαθμού κολποκοιλιακός αποκλεισμός αποτελούν σπάνιες επιπλοκές μετά από διακολπική προσπέλαση για κατάλυση κολπικής μαρμαρυγής με υψίσυχνο ρεύμα. Παρουσιάζουμε την περίπτωση ενός ασθενούς με παροδικό κολποκοιλιακό αποκλεισμό και ανάρπασξη του ST διαστήματος ως επί οξέος εμφράγματος του μυοκαρδίου μετά από διακολπική προσπέλαση. Πιθανοί μηχανισμοί του φαινομένου αυτού είναι η εμβολή στεφανιαίας αρτηρίας και νευρογενή αντανάκλαστικά.

ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΚΕ

---

203 Ηχοκαρδιογραφία ... Συνέχεια

Δ.Τ. Κρεμαστινός

ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

---

205 Απρόσκοπτη Καρδιοαγγειακή Απεικόνιση

Π. Βάρδας